

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПЛАНІВ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Юшкіна Олена Миколаївна,

*в.о.директора, заступник директора з навчально-виховні роботи,
Криворізька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 103, м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: ushkinavr@obrazovanieikt.com*

Перехід України до ринкових відносин супроводжується радикальними змінами в управлінні як матеріальною, так і нематеріальною сферами життєдіяльності суспільства. Все більшої значимості набуває проблема опанування основами стратегічного управління суб'єктами господарювання, вибору обґрунтованих стратегічних орієнтирів і перспектив їхнього розвитку в ринкових умовах. Особливої ваги набуває реалізація стратегічного планування діяльності загальноосвітнього навчального закладу, спрямованого на забезпечення його розвитку як суб'єкта ринку освітніх послуг, що функціонує сьогодні в складному конкурентному освітньому середовищі. Радикальні зміни у розвитку суспільства й освіти вимагають від керівництва шкіл переходу на нову парадигму їх функціонування в напрямку посилення стратегічного управління й оптимального забезпечення його важливої функції стратегічного планування.

Стратегічне планування являє собою процес розробки місії, стратегічних цілей, оформлених як система формалізованих планів, корекції та перегляду системи заходів щодо їх виконання на основі систематичного контролю за змінами, які відбуваються ззовні та всередині організації [1]. Проблема стратегічного планування як засобу управління змінами в галузі освіти ще не ставала предметом окремого комплексного дослідження, є багатовекторною й досить складною, адже в системі освітнього менеджменту вона недостатньо повно розкрита вченими й послідовно не реалізована управлінцями-практиками з урахуванням стратегічних цілей і завдань сучасної школи. Необхідним є розгляд впливу пандемії COVID-19 на діяльність закладів загальної середньої освіти, доцільності корегування стратегічного планування в загальноосвітніх закладах в сучасних умовах.

Метою дослідження є система реалізації стратегічних планів в загальноосвітніх закладах в умовах пандемії.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено і вирішено такі задачі: здійснити аналіз теоретичних аспектів стратегічного планування в загальноосвітніх закладах; розглянути загальні засади та методичні підходи до розробки стратегічного плану підприємства; проаналізувати процес формування стратегічного планування ЗЗСО «Криворізька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №103 Криворізької міської ради Дніпропетровської області»; дослідити вплив коронавірусу на стратегічне планування КЗШ № 103; провести аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища КЗШ №103; представити технологію, алгоритм розробки та напрямки удосконалення стратегічного плану КЗШ №103; надати рекомендації щодо ефективної

реалізації стратегічного плану загальноосвітнього навчального закладу в умовах пандемії.

Об'єктом дослідження є ЗЗСО «Криворізька загальноосвітня школа I-III ступенів №103 Криворізької міської ради Дніпропетровської області» в період пандемії.

Предмет дослідження - шляхи реалізації стратегічного планування в Криворізькій загальноосвітній школі I-III ступенів № 103 КМР ДО в умовах пандемії.

При вирішенні визначених у дипломній роботі завдань використано комплекс загальнонаукових та специфічних методів досліджень теоретичного та емпіричного характеру. Теоретичні: аналіз та систематизація наукової літератури, нормативно-правових документів, відкритих даних електронних джерел. Емпіричні: спостереження, анкетне опитування .

Упровадження стратегічного планування в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів залежить від розуміння сутності стратегічного планування та співвідношення таких категорій як стратегія та стратегічний план, планування та управління, стратегічне та довгострокове планування.

Стратегічне управління в освіті - це сукупність прогнозів, рішень і дій щодо визначення й реалізації пріоритетних напрямів розвитку, що забезпечують досягнення місії та цілей закладів освіти [2] Планування - це вид управлінської діяльності, який визначає перспективу і майбутній стан організації, шляхи і способи його досягнення [6]. Планування можна розглядати як основну функцію освітнього менеджменту, яка зв'язує разом всі управлінські функції. Стратегія – це модель поведінки, спрямованої на досягнення поставлених цілей, набір правил для пошуку і використання можливостей, а стратегічний план – послідовність певних кроків та дій, інтегрованих у просторі і часі, що приводять до зміни поточного становища на бажане [7]. Пов'язуючи ці два поняття між собою, можна вважати, що стратегічний план – це план реалізації стратегії як певної моделі поведінки, яка має забезпечити виживання організації в конкурентних умовах, тобто в основу стратегічного плану покладена стратегія.

Можна виділити певні теоретичні підходи до планування, а саме: процесно-цільовий, програмно-проектний, діяльнісний, системний, ситуаційний, адміністративний, маркетинговий, динамічний, комплексний [4]. Якість стратегічних планів залежить від дотримання певних принципів, таких як спадковість, соціальна орієнтація, ранжування об'єктів планування, узгодження з параметрами зовнішнього середовища, варіантність, збалансованість, економічна обґрунтованість, автоматизація систем планування, забезпечення зворотного зв'язку. Також, планування діяльності підприємства може бути довгостроковим та стратегічним, та реалізується через організацію роботи на певних етапах, а саме: підготовчому, формуванні інформаційної бази, визначенні стратегічних цілей і завдань діяльності, аналізу ринку та галузі, розробці генеральної стратегії, оцінці потенціалу і перспектив розвитку, розробці ресурсних і функціональних стратегій, формулюванні

завдань, оформлення планових документів, практичної реалізації плану, контролю і оцінки результатів [5].

При дослідженні впливу коронавірусної хвороби на освітній процес, проаналізовані проблеми, що виникли, та наслідки, які спричинила пандемія COVID-19 для закладів освіти а саме:

- недостатній рівень забезпеченості закладів освіти інформаційними матеріалами;

- неможливість виконання в повній мірі заходів щодо створення безпечних умов у закладі освіти;

- низький рівень підтримки організації дистанційного навчання зі сторони органів управління освітою та організація консультування зі сторони колег та в самому закладі освіти;

- слабе використання потенціалу єдиних платформ дистанційного навчання, розпорошеність діяльності вчителів в різних месенджерах, засобах відеозв'язку, спеціальних навчальних програмах, що значно ускладнювало організацію роботи учнів та надання їм допомоги зі сторони батьків.

Слід зазначити, що можна виділити і позитивні моменти дистанційного формату роботи закладів загальної середньої освіти дистанційного навчання, такі як проведення навчання працівників закладу щодо дотримання правил особистої безпеки в умовах панепідемії; висока ступінь готовності закладів освіти здійснювати необхідні медико-профілактичні заходи; достатня повнота охоплення учнів ЗЗСО дистанційними заняттями; широке використання в організації дистанційного навчання телеуроків, технологій дистанційного навчання.

Проведення SWOT-аналізу об'єкту дослідження дозволяє узагальнити ситуацію в навчальному закладі та на ринку освітніх послуг, виявити сильні та слабкі сторони закладу освіти, з'ясувати потенційні загрози та можливості, з якими заклад освіти може стикнутися в майбутньому. Результати PEST-аналізу зовнішнього середовища КЗШ № 103 дозволяють визначити значення та ступінь впливу на освітній заклад певних чинників зовнішнього середовища. Проведений аналіз є важливим для розуміння творення стратегії організації, встановлення зв'язку та оцінки між факторами організації в середовищі процесів, а також ризиками та перспективами, котрі укладені в зовнішньому середовищі.

Вивчення особливостей стратегічного планування в КЗШ № 103 під час пандемії показало, що КЗШ № 103 має місію, сформовані цілі діяльності, є стратегія розвитку закладу. В закладі наявна система планування діяльності, але стратегічне планування потребує кореляції та осучаснення в зв'язку з особливостями функціонування закладу під час епідемії COVID-19.

Слід зазначити, що реалізація стратегічного плану КЗШ № 103 в умовах розгортання коронавірусної хвороби можлива шляхом внесення певних змін у діяльність навчального закладу, потребує зміни векторів розвитку навчального закладу, обумовлює перехід від стратегії локальних змін до стратегії системних змін, реалізується при застосуванні технології стратегічного планування. При розробці стратегічного плану визначальною є роль керівника навчального

закладу, який при корегуванні стратегічного планування може діяти за певним алгоритмом, який передбачає:

- визначення цілей, які впливають із загальної мети освітнього закладу;
- визначення виду або видів діяльності закладу освіти, які призведуть її до успіху і забезпечать досягнення запланованих кінцевих результатів;
- раціональне використання людських ресурсів закладу освіти та часу на роботу з персоналом;
- опрацювання внутрішньошкільної та зовнішньої інформації;
- передача інформації каналами зв'язку на нижчий рівень управління з метою використання її під час виконання завдань з можливим делегування повноважень.

Ефективність реалізації стратегічного плану під час пандемії в загальноосвітньому закладі залежить від дотримання певних умов і передбачає постійний моніторинг реалізації стратегічного плану для можливості його корегування за потребою.

Отже, реалізація стратегічних планів в загальноосвітніх закладах під час пандемії потребує:

- ✓ чіткого розуміння працівниками закладу теоретичних аспектів стратегічного планування, його основних складових, опануванням технологією розробки стратегічного плану, правильного вибору стратегії розвитку, відпрацьованого механізму впровадження розроблених планів;
- ✓ залучення до розробки стратегічного плану закладу освіти всіх учасників освітнього процесу;
- ✓ переформатування стратегічного планування з врахуванням цільових орієнтацій, пов'язаних з функціонуванням закладу освіти в умовах поширення коронавірусної хвороби;
- ✓ впровадження комплексних змін усіх підсистем та структурних підрозділів закладу освіти;
- ✓ врахування особливостей закладу освіти, його можливостей, соціальних запитів для вибору правильної стратегії розвитку;
- ✓ проведення моніторингу впровадження стратегічного плану для оцінки його ефективності та подальшого корегування.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.А., Ткаченко Б.І. *Стратегічне управління: навч. посіб.* Київ: ЦУЛ, 2005. 396с.
2. Єльнікова Г.В. *Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні.* Харків: Крок, 1999. 123 с.
3. Кадышева Е. *SWOT-анализ: сделай качественно.* URL: http://www.denga.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1005 (дата звернення 01.02.2021).
4. Мармаза О.І. *Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.*
5. Мельник В.К. *Технологія стратегічного планування діяльності загальноосвітнього навчального закладу. Теорія та методика управління освітою.* 2010. №3. С.12-16.
6. Ренькас Б.М., *Стратегічне планування в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом. Педагогічний процес: теорія і практика.* К.: Вид-во «ЕКМО», 2009. Вип.2. С.238-247.